
Posvetovanja

XII. zborovanje arhivskih delavcev Slovenije v Ormožu od 24. do 26. oktobra 1985

V dneh od 24. do 26. oktobra 1985 je bilo v Ormožu XII. zborovanje arhivskih delavcev Slovenije. Tema zborovanja je bilo gradivo družbenih dejavnosti oziroma problemi in njihovo reševanje, kakor se pojavljajo ob zvrsteh gradiva družbenih dejavnosti, tako v arhivih kot drugih inštitucijah. Organizator, Arhivsko društvo Slovenije, je zato pritegnil poleg arhivskih delavcev še predstavnike muzejev, knjižnic, RTV, spomeniškega varstva in lahko rečemo, da je bogata diskusija prvi in drugi dan zelo delavnega zborovanja pokazala, da so taka srečanja zelo koristna in potrebna.

Predsednica Arhivskega društva Slovenije Kristina Šamperl-Purg je otvorila zborovanje, pozdravila vse navzoče in jim zaželela uspešno delo. Arhivsko mrežo na območju Ptuja in Ormoža je orisal ravnatelj Zgodovinskega arhiva Ptuj Ivan Lovrenčič. V imenu občine Ormož, ki je bila pokrovitelj zborovanja, je govoril predsednik občinske skupščine, udeležence pa je pozdravila tudi medobčinska sekretarka SZDL.

Sledili sta dve predavanji, ki sta predstavili mesto Ormož in okolico. Peter Klasinc je v precej splošnem pregledu poročal o zgodovini Ormoža in okolice, Anton Ožinger pa je opisal ustanovitev nemškega viteškega reda, opozoril na pomembnejša obdobja v zgodovini reda vse do današnjih dni, tudi v povezavi s komendo Velika Nedelja.

V popoldanskem delu se je v treh skupinah zvrstilo devet predavanj: otroško varstvo, socialno skrbstvo, šolstvo in izobraževanje ter zdravstvo.

V vsak sklop predavanj je bil uvrščen referat s širšim zgodovinskim okvirom. Tako je Janez Peršič za otroško varstvo analiziral položaj in odnos do otroka od začetkov srednjega veka dalje. Poudaril je inštitucijo varstva, vlogo cehov in bratovščin, jezuitskih kolegijev ter položaj in izkoriščanje sirot oziroma revnih otrok od začetkov kapitalistične proizvodnje dalje. Nada Jurkovič je v referatu Razvoj otroškega varstva na ptujskem področju od 19. stoletja podala zgodovinski pregled, opozorila pa je tudi na fonde, ki hranijo gradivo otroškega varstva. Koreferat Socialno varstvo v Slovenskem primorju v letih 1945—1947 (Metka Gombač) je predstavil socialno politiko v coni A in coni B Slovenskega primorja in gradivo, ki je v arhivu Inštituta za zgodovino delavskega gibanja, v fondih Pokrajinskega narodnoosvobodilnega odbora za Slovensko primorje in Trst, obeh okrožij, tržaškega in goriškega, ter nji-

novih okrajev in Poverjenišтва pokrajinskega narodnoosvobodilnega odbora Ajdovščina.

Sledila je tema šolstvo in izobraževanje. Mag. Andrej Vovko je v referatu, ki je imel naslov Nekatera vprašanja zgodovine šolstva pri nas, poročal predvsem o pomembnejši literaturi, opozoril je na zakonodajo za osnovno šolo in se v nekaj besedah dotaknil šolske dokumentacije. Popolnejšo obdelavo članka je obljubil v pisni objavi. Vlasta Tul iz Pokrajinskega arhiva Nova Gorica je na osnovi ankete, ki je zajela vse zgodovinske in pokrajinske arhive navedla količino gradiva, stopnjo strokovne obdelave za čas od konca 18. stoletja do leta 1982 in probleme prevzemanja in hranjenja tega gradiva v Sloveniji. Njen pregled pa ni obsegal gradiva posebnih arhivov in Arhiva SR Slovenije, zato je bil koreferat Nade Kobal o šolstvu pod Italijo, načinu odlaganja in hranjenja, dopolnilo predhodnemu referatu.

V tretjem sklopu predavanj je bilo obravnavano zdravstvo. Okvirni pregled organiziranja javne zdravstvene službe od konca 19. stoletja dalje je podal Marko Polenšek. Sledil je referat Mojce Grabnar, ki je na primeru prevzetega gradiva Univerzitetnega kliničnega centra iz Ljubljane obravnavala valorizacijo zdravstvene dokumentacije. Navedla je kategorije in zvrsti gradiva, gradivo trajne vrednosti, opozorila na težave in nerešena vprašanja, s katerimi se srečuje pri prevzemanju in evidentiranju tega gradiva. Poudarila je najpomembnejše povezave arhivov z medicinskimi institucijami in delavci. O gradivu zdravstvenih domov in problematiki, predvsem katero gradivo hraniti, da se ne bo ponavljalo, (splošni zdravnik, specialist, bolnišnica, zdravilišče), je razpravljal Boris Rozman. Naslednja tema je bila kultura. Z desetimi referati o muzejih, gledališčih, spomeniškem varstvu, filmu in RTV.

Jasna Horvat je govorila o zgodovinskem razvoju muzejev, njihovi vlogi pri načinu hranjenja, evidentiranja, zbiranja in popisovanja muzejskih eksponatov. Antoša Leskovec pa je obravnaval muzejsko dokumentacijo in vprašanje prevzemanja gradiva, ki nastaja pri poslovanju muzejev. Problematiko gledališča kot ustvarjalca arhivskega gradiva je na osnovi izkušnje arhiva iz Celja obrazložila Ivanka Zajc-Cizelj. Zanimiv je bil prikaz dejavnosti spomeniškega varstva in povezanost z arhivi dr. Ive Curk, izkušnje in stike v sodelovanju z Zavodom za spomeniško varstvo, ki je v pristojnosti Pokrajinskega arhiva Nova Gorica, pa je opisal v obširnem referatu Jurij Rosa. Knjižnice in založništvo so obravnavali trije prispevki. Okvirni referat o razvoju in organiziranosti knjižničarstva je imel dr. Branko Berčič, Maruša Zagradnik je imela referat Arhivi in dokumentarno gradivo knjižnic, mag. Milica Trebše-Štolfa pa je v koreferatu opisala razvoj založništva v slovenski Istri. O zgodovini slovenskega filma in filmskem gradivu je govoril Ivan Nemanič. Zaradi prenatrpanega programa je odpadlo predavanje Katarine Udovič Razvoj in pregled RTV dejavnosti ter TV dokumentacije, ki pa bo kot vsi referati in koreferati XII. zborovanja objavljen v Arhivih. V živahnih razpravah prvi in drugi dan zborovanja in okrogli mizi, ki je bila na sporedu drugega dne popoldne, so se odprla številna vprašanja. Ogromne količine gradiva, ki nastaja na najrazličnejših področjih, ne končajo vedno v arhivih, zato je kot prvo potrebno izboljšati nadzor nad gradivom, ki še ni prevzeto. Ostro je zapostavljeno vprašanje razmejitve gradiva med arhivi, muzeji, knjižnicami. Zakon

o naravni in kulturni dediščini sicer to določa, praksa pa je drugačna. Arhivi so ena zadnjih inštitucij, ki je nastala, kar se ne kaže le v odnosu do arhivske službe, pač pa še bolj v odnosu do arhivskega gradiva. Pokazalo se je tudi, da se posamezne sorodne stroke med seboj premalo poznajo in premalo sodelujejo, zato je potrebno organizirati čim več takih delovnih sestankov, ki bi stroke zbližali. Tako bi začeli probleme skupaj obdelovati in reševati, saj je navsezadnje najpomembnejše, da se gradivo evidentira, zaščiti in ohrani.

Metka Gombač